

VEILEDNING FOR NYUTDANNEDE LÆRERE
- BARNEHAGE, GRUNNSKOLE OG VIDEREGÅENDE OPPLÆRING

ÅRSMELDING

Høst 2009-Vår 2010

Innholdsfortegnelse

Forord	3
Tabell: Tall i de ulike regionene	4
Region: Agder.....	6
Region: Hedmark og Oppland	7
Region: Hordaland	7
Region: Nordland	8
Region: Nord-Trøndelag	9
Region: Oslo og Akershus	11
Region: Rogaland	12
Region: Sogn og Fjordane, Møre og Romsdal	13
Region: Sør-Trøndelag.....	13
Region: Telemark, Østfold, Vestfold, Buskerud	15
Region: Troms og Finnmark.....	16

Forord

Dette er en forkortet utgave av årsmeldingen for skoleåret 2009/2010 fra tiltaket "Veiledning for nyutdannede lærere". Årsmeldingen viser en oversikt over mål, innhold, organisering og omfang av de regionale programmene veiledningsprogrammene. I Norge utvikles tiltaket lokalt og regionalt i samarbeid mellom lokale/regionale aktører i sektoren og universitet/høgskoler som gir lærerutdanning i hver region. De 11 regionale programmene viser et mangfold av modeller for oppfølging av nye førskolelærere og lærere i barnehage, grunnskole og videregående opplæring.

Tiltaket "Veiledning for nyutdannede lærere" og "Nettverk for veiledning av nyutdannede lærere" finansieres av Kunnskapsdepartementet. Utdanningsdirektoratet leder arbeidet, arrangerer årlige nasjonale konferanser og har etablert en ressursgruppe som består av representanter fra Kunnskapsdepartementet, KS, Utdanningsforbundet, Skolenes Landsforbund og representanter fra fylkesmannembetene.

Nettverket veiledning av nyutdannede lærere består av kontaktpersoner som arbeider med oppfølging av nyutdannede ved universitet og høgskoler som gir lærerutdanning, eller ansatte som forsker på feltet. Nettverket utgir årlig resultatrapporter og årsmeldinger. I tillegg bidrar kontaktpersonene i nettverket med ulike former for dokumentasjon og forskning på feltet. Vi viser til nettverkets nettside <http://www.nyutdannet.no> der man kan finne mer informasjon om arbeidet i programmene og i nettverket, samt rapportene i sin helhet.

Høgskolen i Telemark leder nettverket. Vi har bearbeidet rapportene fra de ulike regionene og samlet disse i denne årsmeldingen for 2009/2010.

Notodden, 01. september 2010

Eva Bjerkholt

Faglig koordinator
Høgskolen i Telemark

Tonje Brokke

Administrativ koordinator
Høgskolen i Telemark

Tabell: Tall i de ulike regionene

Program: Veiledning for nyutdannede lærere i barnehage og skole	Sum	Region Agder	Region Hedmark og Oppland	Region Hordaland	Region Nordland	Region Nord- Trøndelag	Region Oslo og Akershus	Region Rogaland	Region Sogn og Fjordane, Møre og Romsdal	Region Sør-Trøndelag	Region Telemark, Østfold, Vestfold, Buskerud	Region Troms og Finnmark
Tittel		Mentor A	Veiledning av nyutdannede lærere og førskolelærere	Ny i Hordaland	Veiledning av nyutdannede settes i system	Veiledning av nyutdannede allmennlærere	Veiledning av nyutdannede lærere	Mulighetens veiledning for mulighetenes lærere	Nytt på nytt	NY-prosjektet: Veiledning av nyutdannede lærere og førskolelærere	Ny som lærer	Veiledning av nyutdannede lærere i Nord
Oppstartår		2005	2004	2004	2004	2005	2003	2002	2004	2002	2003	2003
Høgskoler/ Universitet		HiA	HiHm	UiB, NLA, HiB, HSH	HiBo og HiN	HiNT	HiO, UiO, HiAk, NIH	UiS	HSF og HVO	NTNU-PLU, HiST-ALT DMMH	HiT, HiOf, HiVe, HiBu	UiT
Samarbeidende partnere		Utd.dir. Agder- fylkene og KS	Fylkesmann, KS og Utd.- forb.	UiB, NLA, HiB, HSH, Fylkesmann	Fylkesmann, fylkeskomm. kommuner	Fylkesmann, Utd.forb.	NIH, HiAk, UiO, Fylkeskomm., Vgs i Ak.hus	Sola, Sandnes, Hå komm. og Fylkesmann	Fylkesmann, kommuner, fylkeskomm. og KS	Fylkesmann, KS og Utd.forb.	KS, Utd.forb Fylkesmann,	HiTos, HiFm, Samisk Høgskole
Nyutdannede i tiltaket 2009-2010 (noen tall ikke spesifisert)	1301	82	11	129	92	47	232	175	54	52	374	53
Barnehager		22	9					33	27		176	31
Grunnskoler		34	2					136	27		169	15
Videregående		26	0					6	0		29	7
Avgangstudenter lærerutdanning (v10) i regionene – totalt *	4787	270	334	663	220	183	947	296	262	542	915	155
Førskolelærerutdanning	1548	91	100	238	86	44	237	91	86	174	343	58
Allmennlærerutdanning	1308	75	79	220	70	56	199	95	79	138	245	52
Faglærerutdanning	373	6	3	18	27	16	123	14		72	75	19
PPU	1558	98	152	187	37	67	388	96	97	158	252	26
Veilederutdanning			25	27	108	18	203	92	60	11	351	
Antall lokale veiledere			8	90	108	21			7		111	
Erfarne veiledere - oppflg						3					111	
Komm. med nyutdanna								12			46	10
FOU tilknyttet prosjekt											ja	

*Kilde: Database for statistikk om høgre utdanning (DSH).

Tabell: Antall nyutdannede som har fått veiledning innenfor de ulike programmene per 01.06.10:

Program: Veiledning for nyutdannede lærere i barnehage og skole	Sum	Region Agder	Region Hedmark og Oppland	Region Hordaland	Region Nordland	Region Nord- Trøndelag	Region Oslo og Akershus	Region Rogaland	Region Sogn og Fjordane, Møre og Romsdal	Region Sør-Trøndelag	Region Telemark, Buskerud, Vestfold, Østfold	Region Troms og Finnmark
03/04 Barnehage Grunnskole Videregående	131: 72 51 8									29: 14 7 8	102: 58 44 0	
04/05 Barnehage Grunnskole Videregående	406: 182 165 40		19 (uspes)	35: 10 17 8	14: 0 13 1	20: 10 10 0	92: 50 32 10	25: 0 25 0	32: 16 16 0	23: 8 7 8	139: 88 40 11	7: 0 5 2
05/06 Barnehage Grunnskole Videregående	567: 176 295 96	12: 0 12 0	20: 4 16 0	17: 4 9 4	150: 33 105 12	25: 14 11 0	153: 42 48 63	15: 0 15 0	13: 3 10 0	24: 10 5 9	123: 63 57 3	15: 3 7 5
06/07 Barnehage Grunnskole Videregående	619: 167 322 130	25: 10 15 0	13: 3 10 0	60: 12 12 36	58: 0 58 0	10: 7 3 0	208: 60 90 58	21: 0 21 0	22: 8 14 0	47: 21 12 14	140: 46 82 12	15: 0 5 10
07/08 Barnehage Grunnskole Videregående	969: 351 439 179	34: 5 20 9	23: 10 13 0	84: 15 36 33	89: 31 37 21	0	259: 89 84 86	67: 9 58 0	44: 25 19 0	57: 27 22 8	283: 125 139 19	29: 15 11 3
08/09 Barnehage Grunnskole Videregående	1168: 450 577 141	82: 22 34 26	11: 4 7 0	154: 53 72 29	83: 18 51 14	22: 3 19 0	266: 120 111 35	121: 16 105 0	52: 35 17 0	58: 22 24 12	293: 147 124 22	56: 40 13 3
09/10 Barnehage Grunnskole Videregående	1301	82: 22 34 26	11: 9 2 0	129	92	47	232	175: 33 136 6	54: 27 27 0	52	374: 176 169 29	53: 31 15 7
Totalt i programmet: Barnehage Grunnskole Videregående	5191	235: 59 115 61	97: 30 48 0	479:	486:	124:	1210:	424: 58 360 6	217: 114 103 0	290:	1454: 703 655 96	175: 89 56 30

Region: Agder

Mentor- A (veiledning av nyutdannede)

Nyutdannede: 82

Veiledere:

Mentor A har blitt utviklet gjennom mange år og deltakelsen har økt år for år. Tilbudet til nyutdannende og mentorer i Aust- og Vest Agder ledes av en styringsgruppe bestående av representanter fra fylkesmennene, KS, Utdanningsforbundet og Universitetet i Agder. Ansvarlig for gjennomføringen er Universitetet i Agder. Universitetet har et tett samarbeid med de ulike delene av skole- og barnehagesektoren om Mentor A. Vi har i fellesskap utarbeidet avtaler for deltakelse i Mentor A. Mentor A har en prosjektleder (20 %) og en ansatt i 20 % fram til juni 2009, fra august 2009 økes sistnevnte stilling til 40 %.

Mål:

Målet med Mentor A i 2008 / 2009 har vært å videreutvikle arbeidet slik at det blir et organisert og godt tilbud til alle nyutdannede i begge fylker. Vi har ønsket å styrke FOU-arbeidet og tilbakeføre erfaringene fra Mentor A til lærerutdanningen ved Universitetet i Agder ved at det skulle bli gjennomført en spørreundersøkelse der nyutdannende og mentorer deltok. I Mentor A har vi ønsket, ved siden av å utvide antallet deltakere, også å prøve ut flere modeller for samarbeid mellom skole- og barnehageeiere og Universitetet i Agder. Målet har også vært å gjøre Mentor A kjent i Agderfylkene gjennom å utarbeide informasjonsmateriell.

Skoleåret 2009/2010:

I skoleåret 2009/2010 har vi jobbet systematisk med målene. Det betyr at vi har gitt tilbud til 82 nyutdannede: Barnehager: 22, grunnskoler: 34, videregående opplæring: 26.

Programmet har vært gjennomført med ulike modeller:

Nyutdannede:

1. Startseminar

1. Alle nyutdannende har deltatt på samlinger med deltakere fra eget nivå: barnehage, grunnskole, videregående skole. Erfaringsutveksling og veiledning
2. De fleste har fått veiledning av mentor på egen arbeidsplass
3. En mentor har også hatt oppfølging av grupper av nyutdannede

Mentorer:

1. Startseminar

2. Mentorforum: Samlinger for mentorer med erfaringsutveksling og input
3. Dagskurs i veiledning

For at vi skal kunne videreutvikle Mentor A har vi gjennomført en spørreundersøkelse om hvilket utbytte deltakerne, både nyutdannende og mentorer har hatt av å delta i Mentor A. Vi har fått gode tilbakemeldinger på Mentor A og samtidig har vi fått nyttig kunnskap om hva nyutdannende trenger veiledning i. Veiledning i klasseledelse, tilpasset opplæring, arbeidsmåter og vurdering er tydelige ønsker fra de nyutdannende og det er også disse temaene de søker veiledning om hos sin mentor. Både lærerutdanning, institutt for pedagogikk og skole- og barnehage eiere har fått informasjon om resultatene av spørreundersøkelsen. Mentor A har egen nettside. I tillegg er det utarbeidet annet informasjonsmateriale i form av plakater og brosjyre.

Region: Hedmark og Oppland

Veiledning av nyutdannende lærere og førskolelærere

Nyutdannede: 11

Veiledere: 8

Antall nyutdannede som har fått veiledning gjennom tiltaket i 2009-2010

Det har deltatt 11 nyutdannede lærere i veiledningstiltaket som startet i oktober 2009. Tiltaket ble avsluttet i april 2010. Hovedvekten av deltakerne har vært førskolelærere, det er kun 2 lærere fra grunnskolen og ingen fra videregående opplæring. Det er 8 lokale veiledere som har deltatt i tiltaket. Både de nyutdannede og veilederne kommer fra fylkene Hedmark og Oppland, med en overvekt fra Oppland på begge gruppene.

Tilbakemeldinger og vurdering av tiltaket

Både nyutdannede og veiledere har gitt tilbakemelding om at tiltaket har blitt opplevd som positivt, nyttig og bevisstgjørende for dem i forhold til yrkesrollen. De nyutdannede har framhevet det positive ved å møte andre i samme situasjon og oppleve at de ikke er alene om å ha utfordringer det første året i yrket. Veilederne har framhevet betydningen av å ha kontakt med høgsolen, og har gitt tilbakemelding om at veilederfunksjonen har fungert som en form for etterutdanning for dem.

Antall studenter som har fått mentorutdanning 2009/2010.

25 studenter har gjennomført mentorutdanning, 10 studiepoeng våren 2010. Deltakerne på mentorstudiet kommer i all hovedsak fra høgskolens partnerkommuner Hamar, Ringsaker, Elverum, Gjøvik og Lillehammer. Studiet har vært gjennomført med 5 samlinger, den første samlingen over to dager og de øvrige samlingene har vært dagsamlinger.

Utvikling av studietilbud og mentorutdanning

Utvikling og gjennomføringen av veilederutdanning for mentorer har vært en krevende, men det har vært en interessant og morsom prosess. Samarbeidet med partnerkommunene, det nasjonale nettverket, det regionale Oslo-Nord nettverket og studentene på mentorutdanningen har vært positivt og givende i både utviklingsprosessen og i gjennomføringen av studiet. Erfaringene fra samarbeidet med de forskjellige aktørene vil være et godt utgangspunkt for en videreutvikling av utdanningen og samarbeidet med de øvrige kommunene i fylkene Hedmark og Oppland.

Evaluering av studiet

Evalueringen av studiet viser at studiet har blitt opplevd som nyttig og engasjerende. Det er et gjennomgående ønske fra studentene å få tilbud om totalt 30 studiepoeng.

Nyutdannede: 129

Veiledere: 90

Organisering av prosjektet: Høgskolen i Bergen, Høgskolen Stord/Haugesund, Norsk Lærerakademi og Universitetet i Bergen samarbeider om programmet Ny i Hordaland og dekker ulike målgrupper for veiledning av nyutdannede lærere i Hordaland. Videre er andre samarbeidspartnere for prosjektet Fylkesmannen i Hordaland, KS, Hordaland fylkeskommune, kommuner og lokale samarbeidspartnere i bl.a. skoler og barnehager. Totalt har 129 nyutdannede blitt veiledet og 90 lokale veiledere har vært tilknyttet programmet.

Mål for arbeidet: Øke tallet på nyutdannede lærere som får veiledning, rekruttere, videreutvikle og holde på nyutdannede lærere. For de nyutdannede: Få hjelp til å takle utfordringer de møter, få ny innsikt og bedre handlingsrepertoar. Få mer motiverte og bedre kvalifiserte nyutdannede lærere. For skoler/barnehager: Få mer motiverte og bedre kvalifiserte medarbeidere. Få mer kunnskap om de nyutdannedes arbeidssituasjon, og å utvikle veiledningskompetanse. For utdanningsinstitusjonene: Deltakelse i prosjektet vil bidra til kvalitetssikring av lærerutdanningene.

Modell for oppfølging av veiledning: Hver institusjon har hatt regionale samlinger for nyutdanna og lokale veiledere. Institusjonene har reist ut til barnehager og skoler for veiledning ut i fra ønske fra barnehager og skoler. Veiledning av nyutdannede har også foregått digitalt.

De nyutdannedes deltakelse i planlegging, gjennomføring og vurdering av veiledning: Tema for regionale samlinger og veiledning tar utgangspunkt i de nyutdannedes problemstillinger og ønsker. Tema for regionale samlinger planlegges i samarbeid med de nyutdannede. De nyutdanna evaluerer tiltaket underveis og til slutt. Dette danner grunnlag for justeringer og videre planlegging av innhold, organisering og arbeidsmåter.

Utdanning av veiledere og antall veiledere som deltar i 2009-2010: Samtlige institusjoner har tilbudt kompetansebygging i veiledning for lokale veiledere 2009/ 2010. Til sammen 27 nye og tidligere skolerte veiledere har deltatt i programmet. Alle institusjoner har tilbudt studium i veiledning for mentorer.

Samarbeid og erfaringsdeling/- spredning: Samarbeid og rekrutteringsarbeid skjer på informasjonsplanet ved at informasjon om NyIH sendes fra Arbeidsgruppe/Styringsgruppe til fylkesmann, som videre sender informasjonen til barnehage- og skoleeiere. Institusjonene sender ut informasjon om tiltaket til sine praksisbarnehager og skoler.

Evaluering av programmet: De deltagende institusjoner vurderer k at en har funnet en god form på prosjektet, og ønsker å videreføre modellene tilpasset rammer i 2010/2011. Den største utfordringen er rekruttering siden veiledning av nyutdannede lærere ikke er prioritert fra arbeidsgiver. Deltakerne gir gode tilbakemeldinger på regionale samlinger. I barnehager og skoler der nyutdanna som deltar får jevnlig oppfølging og veiledning, vurderes tiltaket som utbytterikt. Ikke alle nyutdanna som deltar i tiltaket får veiledning på egen arbeidsplass.

Nyutdannede: 92

Veiledere: 108

Ved de to institusjonene i Nordland har det vært arbeidet med følgende delmål:

- Implementere lokale veiledningsordninger for nyutdannede i grunnskole, videregående skole og barnehage gjennom direkte påvirkningsarbeid i forhold til eiere, enhetsledere, organisasjoner og utdanningsinstitusjoner
- Utforske behovet nyutdannede lærere og førskolelærere har for veiledning i det første yrkesåret og medvirke til å videreutvikle disse
- Samarbeide med barnehage- og skoleeiere i forhold til å utvikle gode introduksjonsordninger for nyutdannede
- Belyse lærerutdanningenes utfordring mht at studentene får den kompetanse som yrket krever og påvirke til profesjonsretting av lærerutdanningene
- Dokumentere og formidle kunnskap og erfaringer som bringes fram gjennom prosjektet og tilgrensende aktivitet
- Utarbeide en 3-årig plan (2010-2013) for veiledning av nyutdannede lærere i Nordland

Modell for veiledning av nyutdannede lærere

- Regionale erfarings- og veiledningssamlinger for nyutdannede, lokale veiledere, styrere/rektorer og andre i regi av høyskolene, RKK-kontorene og kommunale skole- og barnehageeiere.
- Bruk av nettbasert veiledningssystem "Lærerforum" (www.laererforum.net/), et nettbasert og praksisrettet tiltak der veiledning av nyutdannede lærere er et delområde. Dette brukes i veiledningsarbeidet for nyutdannede lærere.
- Utvikle eget informasjonsskriv og delta i møter med informasjon om prosjektet til avgangsstudenter ved høyskolene og til skole- og barnehageeiere.
- Videreføre kontakt og samarbeid med Utdanningsforbundet, KS, skole- og barnehageeiere, RKK og andre med sikte på informasjon om prosjektet og fremme rekruttering av nyutdannede inn i prosjektet.
- Møter med dekan, studieledelse og praksisledelse ved høyskolene med det formål å utvikle mer målrettet organisering av arbeidet for å fremme profesjonsretting av lærerutdanningene.
- Gjennom møter med eiere og ledere i barnehage og skole, søke medvirkning til implementering av introduksjons- og veiledningsprogrammer i barnehage, grunnskole og videregående opplæring. Dette ønskes utviklet til varige, standardiserte og kvalitetssikrede opplegg som alle nyutdannede kan møte på sin første arbeidsplass.
- Dokumentere erfaringene i programmet (for eksempel gjennom forsknings- og utviklingsarbeid) og implementere disse erfaringene i studieplanarbeid i forbindelse med ny lærerutdanning (St.meld.11).

Veilederopplæring

Ved **Høgskolen i Nesna** har 15 veiledere fått veilederutdanning dette studieåret (de første 10 stp). Flere har nå meldt sin interesse for studiet, både de første studiepoengene og oppfølging. Ved **Høgskolen i Bodø** er til sammen 93 veiledere i løp eller har avsluttet løp med veilederutdanning(mentorutdanning 10stp) dette studieåret.

Region: Nord-Trøndelag

Veiledning av nyutdannede førskolelærere og lærere

Nyutdannede: 47

Veiledere: 21

47 nyutdannede lærere har deltatt i opplegget 2009-10.

Disse kom fra 9 skoler og 13 barnehager som representerer 4 kommuner.

Flere av deltakerne er rekruttert inn via erfarne deltakere på mentorutdanningen.

21 personer har vært lokale veiledere.

Vi har benyttet 21 veiledere. 3 av disse har tidligere fått veiledningsutdanning i prosjektet. 18 var deltakere i mentorutdanningen 2009-10. (I alt 21 lærere gjennomførte denne mentorutdanningen på 10 stp.)

De nyutdannede lærerne har vært veiledet av lærere som har deltatt i veilederutdanningen nå eller tidligere. Via det har de også deltatt på felles samlinger arrangert av oss. Vi har ellers lagt vekt på at kommuner og andre arbeidsgivere er hovedansvarlig for de nye lærerne. Vi har ikke total oversikt over hvilke vilkår deltakere og veiledere har hatt.

Samarbeid og erfaringsdeling.

HiNT deltar i Norsk nettverk - Veiledning for nyutdannede lærere. Via MNL (Midt-Norsk lærerutdanningsnettverk), samarbeider vi med HiST, DMMH og PLU-NTNU. Samarbeidet vedrørende dette prosjektet går i dag hovedsakelig på drøftinger av opplegg og innhold i veiledning og veilederutdanning, basert på våre evalueringer.

Prosjektets basis

- HiNT er ikke eier av prosjektet. Vi vil være en støtte for kommunen / eieren.
- Intensjonen er å bistå kommunen i arbeidet med å styrke lokal veilederkompetanse
- Opplegget legger vekt på deltakernes praksishistorier som grunnlag for veiledningsprosessene.
- Den enkelte lærer og førskolelærer hjelpes med strategier for å håndtere opplevde utfordringer fra egen praksis, og dele erfaringene innen egen gruppe.
- Metodegrunnlaget vil tilpasses de behov som situasjonen forutsetter. Vi legger vekt på at veiledningen skal være nyttebasert og ha en innholdsprofil i tråd med pedagogisk veiledning. Terapeutiske intensjoner er ikke del av vårt opplegg.

Ansvarlig studieleder er Randi Skaugen. Faglig ansvarlige har vært høgskolelektorene Ida Fjeldavli og Endre Kanestrøm. Seniorrådgiver Terje Veimo har gitt administrativ oppfølging.

Nyutdannede: 232*

Veiledere: 203*

Organisering av tiltaket Veiledning av nyutdannede lærere og av veilederutdanning for mentorer/veiledere av nyutdannede: I Oslo og Akershus deltar fire institusjoner i tiltaket – de ulike institusjonene gir tilbud til ulike målgrupper; HiO/ LUI/FLU – er rettet mot barnehageeier, HiO/LUI/ALU, har først og fremst tiltak rettet mot skoleeiere i grunnskolen, de andre institusjonene tilbyr tiltak hovedsakelig for videregående skole i Oslo og Akershus.

De ulike institusjoner tilbyr støtte til eier i utvikling av systemer for veiledning og støtte til veiledere av nyutdannede. Tiltakene er organisert på ulike måter: individuell- og gruppeveiledning, samlinger på høyskolene/universitetene og i kommuner/ bydeler og skoler. Noen institusjoner tilbyr samlinger med utgangspunkt i temaer, andre tilbyr utdanning til veiledere av nyutdannede og samarbeider med eier og veileder om utvikling av ulike veiledningsmetoder. Felles for alle tiltakene er at innholdet i veiledning og tilbud tar utgangspunkt i de nyutdannedes erfaringer og behov.

Utvikling og gjennomføring av veilederutdanning for mentorer

Det er utviklet ulike modeller for veilederutdanninger for mentorer ved de forskjellige institusjonene. Nytt i år er at noen av institusjonene som tidligere ikke har tilbud veilederopplæring planlegger tilbud som i gangsettes høsten 2010 (HiO/EST og HiAK). Høgskolen i Oslo/LUI har 2009-2010 gjennomført og igangsatt mentorutdanning modul 1 (15 stp.) for ca 68 deltakere, og UiO/ILS har gjennomført tre studieemner¹ (hvert på 10 sp.) for 110 deltakere. Erfaringer fra utdanninger i pedagogisk veiledning og rammer fra arbeidsgruppen ligger til grunn for videreutvikling av videreutdanninger for veiledere av nyutdannede lærere som i gangsettes høsten 2010.

Erfaringer og vurdering av tiltaket

Noen erfaringer er felles for de fire institusjonene og her ønsker vi som tidligere å framheve at veiledning i grupper på tvers av barnehager /skoler i tillegg til veiledning på egen arbeidsplass er vesentlig for kvalitet og stabilitet i læreryrket. Nyutdannede selv framhever veiledning på tvers av institusjoner som mulighet til erfaringsutveksling og refleksjon som også får fram de nyutdannedes ressurser og kompetanse.

Alle modellene fungerer også godt som kompetanseheving i lærerutdanningen. Vi som deltar får oppdatert kunnskap om det som skjer i barnehage og skole og om hva de nyutdannede møter. Erfaringer bidrar til fagplanutvikling og har også gitt interessant samarbeid mellom studenter, faglærer og øvingslærer om utviklingsområder i praksisopplæringen. Det er svært viktig for utvikling av lærerutdanningen at utdanningsinstitusjonene fortsatt blir en aktiv medspiller i veiledning av nyutdannede lærere, både i samarbeid med skoleledere og i direkte kontakt med de nyutdannede.

* derav 9 + 103 + 50 Høgskolen i Oslo, 22 Høgskolen i Akershus; og 23 UiO, ILS, 14 NIH

* derav 110 i ulike moduler av pedagogisk veiledning på ILS

¹ Veiledning og kommunikasjon, Mentor for nye lærere og Veiledning og elevers læring med til sammen 130 studenter.

Region: Rogaland

Mulighetenes veiledning for mulighetenes lærere

Nyutdannede: 175

Veiledere: 92

Antall deltakere

Totalt 175 nyutdannede lærere har fått veiledning i 2009 – 2010, og de fordeler seg slik:

Barnehage 33

Grunnskole 136

Videregående 6

De nyutdannede er fordelt på 12 barnehager, 35 grunnskoler og 4 videregående skoler. 12 kommuner i tillegg til fylkeskommunene har vært involvert i programmet i år.

Modell for veiledningsaktiviteter med nyutdannede lærere

1. Individuell veiledning hver måned med nyutdannet, lokal og ekstern veileder til stede.
2. Forum for lokale veiledere to ganger pr. semester. Dette er en møteplass for de lokale veilederne som formelt har kvalifisert seg og tatt sine 10 stp, men som ønsker påfyll og en plass å diskutere og bli utfordret på egen veiledning.
3. Forum for eksterne veiledere to ganger pr. semester. Dette er en møteplass for faglærerne ved UiS som deltar som eksterne veiledere for erfaringsutveksling, diskusjon og påfyll.
4. En todagers samling for alle nyutdannede lærere, lokale veiledere, rektorer og referansegruppen basert på tema som de nyutdannede har tatt opp gjennom året. En tilleggshensikt ved å samle alle som er berørt er organisasjonslæring.
5. Tilbud om videreutdanning i " veiledningsoppgaver for lokale veiledere, 10 studiepoeng

Utdanning av veiledere og antall veiledere som deltar i 2009 – 2010

92 veiledere har tatt 10sp i 2009 – 2010 fordelt på 3 i vgo, 20 i barnehage og 69 i grunnskole
Nye planer på 15 + 15sp foreligger fra og med høsten 2010 (jfr. søknad fra UiS om midler til veilederutdanning 2010-2011)

15 vitenskapelige ansatte ved UiS har deltatt som eksterne veiledere.

Referansegruppe

Referansegruppen for tiltaket i Rogaland er sammensatt av:

Skolesjefene i de kommunene som deltar, en representant fra rektorene, fra KS, fra utdanningsdirektøren, fra studentpedagogene og fra utdanningsforbundet. UiS er representert ved kontorsjef for instituttet og de to faglig ansvarlige for veiledningstiltaket i Rogaland.

Både dekan og instituttleder er sterkt engasjert i veiledning av nyutdannede lærere.

Utfordringene vi står over for i 2010 - 2011 er:

1. Geografisk spredning av tiltaket for å dekke hele fylket
2. Nye kommuner som samarbeidspartnere
3. Større oppmerksomhet på barnehagesektoren og videregående opplæring
4. Samarbeid med Gnist

Nyutdannede: 54

Veiledere: 7

Modellen for retteleiing av nyutdanna bygger på ulike former for oppfølging og har eit omfang på ca 40 timar per nyutdanna. Modellen omfattar samlingar mellom nyutdanna, lokale rettleiarar, arbeidsgjevar og fagtilsette frå høgskulen. Høgskulane har ein koordinerande funksjon i tiltaket, men gjennomføringa vert planlagt i samarbeid med arbeidsgjevar. Retteleiinga av dei nyutdanna har vore gjennomført både av fagtilsette frå høgskulane og av lokale rettleiarar.

På dagsamlingane møter styrar/rektor, lokale rettleiarar og nyutdanna. På første samlinga vert forventningar og målsetjingar for tiltaket avklart, og det vert laga plan for gjennomføringa. Fagtilsette frå høgskulen innleier til diskusjon om tema som er meldt av deltakarane. Delar av dagsamlingane vert nytta til rettleiing, der fagtilsette frå høgskulen og dei lokale rettleiarane er saman om rettleiinga. Dette gir høve til fagleg utvikling for dei lokale rettleiarane. Det vert lagt vekt på dei nyutdanna sine behov ved at rettleiinga tek utgangspunkt i innmelde problemstillingar frå dei nyutdanna.

Retteleiing i lokalgrupper ca ein ettermiddag per måned: Nyutdanna i grupper på ca 5 og lokale rettleiarar. Tema for samlingane er rettleiing med utgangspunkt i dei nyutdanna sine problemstillingar. Retteleiing på arbeidsstaden. Dei nyutdanna får rettleiing på arbeidsstaden av lokal rettleiar eller styrar/skuleleiar. Dette er ein del av arbeidsgjevar sitt ansvar for oppfølging og introduksjon. Omfanget av dette kan variere noko mellom dei ulike arbeidsstadane.

Retteleiing/kontakt på nettet: Mellom samlingane er det kontakt mellom høgskulen og lokale rettleiarar, styrarar/rektorar og dei nyutdanna på e-post og Fronter. Dei nyutdanna melder inn problemstillingar og ønske for samlingane og dei gir tilbakemeldingar på tema dei ønskjer drøfta. Lokale rettleiarar og rektorar/styrarar melder inn saker dei ønskjer å drøfte med høgskulen.

Høgskulen har til saman fire (evt. fem) samlingar med nyutdanna og lokale rettleiarar. I tillegg har ein møte med lokale rettleiarar som del av oppdatering og skulering av desse, og ein har planleggingsmøte saman med fagleg leiing på eigarnivå. Høgskulen i Volda har hatt 25 nyutdanna – 17 på førskule og 8 på grunnskule – samt 7 rettleiarar. I Sogn og Fjordane var det 29 nyutdanna totalt – 19 frå grunnskulen og 10 frå barnehagane. Dei hadde ingen lokale rettleiarar.

Høgskulane HVO/HSF har våren 2009 hatt ca 60 studentar på mentorutdanning. I emnet er det lagt vekt på studentaktive læringsformer med høg deltakaraktivitet, og på å bruke og vidareutvikle dei ressursane som ligg i studentane si yrkeserfaring og kunnskap. Studentane er organiserte i lokale nettverksgrupper som møtest mellom samlingane, rettleiar kvarandre og drøftar faglege tema. Her inngår skriftlege rapportar frå arbeidet som ein viktig læringsstrategi. Emnet rettar seg mot rettleiing på individ- og gruppenivå i skule og barnehage. Studiet har til saman tre todagarssamlingar. Samlingane inneheld varierte arbeidsformer som førelesingar, øvingar på rettleiing i grupper, obligatoriske studentframleggingar og plenumsdiskusjonar. Mellom samlingane gjennomfører studentane rettleiingsarbeid på arbeidsplassen og i dei lokale nettverksgruppene. Studentane får rettleiing og tilbakemelding på eiga rettleiing på samlingane.

Nyutdannede: 52

Veiledere: 26

Organisering

NY-tiltaket i Sør-Trøndelag er utviklet i samarbeid mellom Fylkesmann, KS i Midt-Norge, Utdanningsforbundet i fylket, Trondheim kommune, Høgskolen i Sør-Trøndelag, Dronning Mauds Minne Høgskole (DMMH) og NTNU, ved Program for lærerutdanning (PLU). Ansvarlig for gjennomføringen er NTNU ved Program for lærerutdanning, som har en prosjektleder i 15 %. Delprosjektene ved HiST og DMMH har en prosjektlederressurs på til sammen 15 %. NY-tiltaket er tatt inn i samarbeidsavtaler som HiST, DMMH og NTNU/PLU har med skole-/barnehageeiere.

Mål

Tiltakets hovedmål er å utvikle og gjennomføre et veiledningsprogram for nyutdannede lærere/førskolelærere på alle nivåer fra førskole til videregående opplæring i Sør-Trøndelag, samt å høste og dokumentere erfaringer med slik veiledning. I 2009–2010 har vi i tillegg sentrert vårt arbeid rundt implementering av erfaringer fra tiltaket til lærerutdannere i utdanningsinstitusjonene (DMMH, HiST/ALT og PLU), samt styrke arbeidet med å klargjøre oppgaver og forventninger til deltaker, veiledere (interne og eksterne) og skole-/barnehageledere.

Modell for veiledningen

Planen for veiledningstiltaket har et omfang på 30 timer. Deltakerne mottar veiledning ved egen skole/barnehage/SFO. Denne veiledningen har et omfang på rundt 10 timer og skjer i samarbeid med intern veileder. Det skrives avtaler om intern veiledning med skolens/barnehagens leder. Veiledningen på campus utgjør rundt 20 timer, og fagdidaktikere (gjelder PLU), lærere i pedagogikk og i fagdidaktikk (gjelder HiST/ALT) gjennomfører den eksterne veiledningen. Regionale veiledere har ansvaret for den eksterne veiledningen i DMMHs delprosjekt.

Erfaringer fra 2009–2010

Interessen og oppslutningen om veiledningstiltaket er størst blant førskolelærere. Behovet for vårt veiledningstiltak kan synes mindre i videregående opplæring. Samlet sett strever vi fortsatt med å få arbeidsgiver/skoleleder til å peke ut en intern veileder på skolen som har ressurs til å følge opp den nyutdannede. Dette gjelder spesielt i grunnutdanningen. Med bakgrunn i dette har NY-tiltaket i 2009–2010 arbeidet mer aktivt for å lage skriftlige avtaler med skole-/barnehageeiere (og ledere), slik at deltakere i tiltaket får oppnevnt en intern veileder. Vi kan rapportere at vår oppmerksomhet på dette området har ført til et mer formalisert samarbeid med skole-/barnehageeiere og – ledere.

Nyutdannede: 374

Veiledere: 111

Mål/spesiell satsing skoleåret 2009/2010

- Øke veilederkompetansen i regionen ved å videreutvikle opplæringen for nye og erfarne veiledere.
- etablere nettverk for lokale mentorer slik at alle kommuner får dekket opp behovet for veiledning fra høsten 2010.
- Utvikle og implementere systemer for veiledning av nyutdannede lærere i skoler og barnehager.

Antall nyutdannede førskolelærere og lærere som har fått veiledning 2009-2010: **374** (176/169/29)

Antall veiledere i programmet 2009-2010: **111**

De nyutdannede gir tilbakemelding om at selve veiledningen er nyttig for dem og bidrar både som praktisk og emosjonell og faglig støtte. Nyutdannede gir også tilbakemelding om at det gir større mulighet til å ta opp ulike typer utfordringer i hverdagen når veileder ikke er en del av den nyutdannedes arbeidsplass.

Samarbeidet mellom lærerutdanningsinstitusjoner og fylkesmannsembetet, KS, kommuner, fylkeskommuner og andre aktuelle instanser har vært gjennomført på regionalt nivå via en felles referansegruppe for regionen Buskerud, Telemark, Østfold og Østfold som har hatt 3 møter dette studieåret. Høgskolenes veiledersteam har også gjennomført informasjons- og samarbeidsmøter med KS, Utdanningsforbundet, Fylkesmannsembetet og Skolelederforbundet. Representanter fra høgskolene har deltatt i tverretatlige partnerskap og informert rådmannsutvalg og fylkesvise samarbeidsutvalg om programmet "Ny som lærer i barnehage og skole". Høgskolene deltar i fylkesvise GNIST grupper der det er etablert.

Modell for veiledning av nyutdannede lærere.

Det er utviklet ulike lokale modeller, men hovedmodellen er at nyutdannede får veiledning både individuelt og i grupper av erfarne lærere. Lærerne har vært ansatt på den nyutdannedes arbeidsplass eller på en annen barnehage eller skole. Veilederne har blitt valgt som lokale veileder av barnehage-/skoleeier eller styrer/rektor. Veilederne har formell kompetanse i veiledning eller har vært i ferd med å utdanne seg innen veiledning.

Samarbeid og erfaringsdeling/–spredning

Det er gjennomført rekrutteringsmøter med skole- og barnehageeiere, rektorer/styrere i videregående opplæring, grunnskoler og barnehager. Det er også stor vilje til erfaringsspredning og informasjon om modellutvikling på tvers av kommunene. Avgangsstudenter er godt informert og det er brukt plakater, foldere, film, brev, e-post, telefonkontakt, annonser i lokalaviser og åpne informasjonsmøter på høgskolene for å gjøre programmet kjent. Rekrutteringen har foregått gjennom hele året, men intensiveres i april, mai og juni. I noen kommuner er det også nødvendig med rekruttering i august og september på grunn ansettelsesrutinene

Region: Troms og Finnmark

Veiledning av nyutdannede førskolelærere og lærere i nord

Et felles prosjekt for Høgskolene i Finnmark og Tromsø og Universitetet i Tromsø

Nyutdannede: 53

Veiledere:

Vi holder fast ved våre mål fra 2003 som omfatter både de nyutdannede, arbeidsplassene, barnehage- / skoleeiere og lærerutdanningsinstitusjonene; å bidra til økt kvalitet for alle parter.

Ny i nord – veiledning av nyutdannede i skole og barnehage i Troms og Finnmark 2009 – 10

Prosjektorganisering:						
Veiledning av nyutdannede lærere og førskolelærere i nord						
August /oktober	Oktober/ november	Oktober/ desember	Januar	Februar/ mars	Mars/ april	April/ mai
Veiledning på arbeidsplassen tar til, start-samling (7.–8. 10)	Veiledning på arbeidsplassen ved ekstern veileder	Nettarbeid	Kontakt med veiledere pr telefon	Samling (2.–3.02.), <i>nettarbeid med vekt på litteratur</i>	Veiledning på arbeidsplassene ved ekstern veileder	Samling, (22.–23. 05) <i>fordypning, veiledning og slutføring av mappe</i>
<i>Tekst 1</i>	<i>Tekst 2</i>		<i>Tekst 3</i>	<i>Tekst 4</i>	<i>Tekst 5</i>	

Lokal veiledning starter på arbeidsplassen ved arbeidsårets start og fortsetter hele året.
Møter hver/hver annen uke med veileder, en erfaren kollega
Kontakt/arbeid på nettet: veiledning, skriving, litteraturarbeid, uformell kontakt

Alle samlinger dette året er arrangert i Tromsø. Deltakerne bodde så spredt at det var lite å tjene på å organiseres i regioner.

Årets deltakere: 53 nyutdannede, lærere (22 herav 7 vgs) og førskolelærere (31)

Troms fylkeskommune: Nordreisa og Sjøvegan videregående skoler

Finnmark fylkeskommune: Tana videregående skole

Finnmark fylke: Sør-Varanger, Båtsfjord, Lakselv, Kautokeino og Alta kommuner

Troms fylke: Kvænangen, Balsfjord og Tromsø, Studentsamskipnaden i Tromsø

30 bestått veiledningsemnet: *Utvikling av lærerprofesjonalitet i en flerkulturell sammenheng (10 stp.)*

Erfaringer:

Det er fortsatt store endringer fra år til år mht hvilke skoler/barnehager som deltar. Det blir derfor også mer tilfeldig om vi klarer å bruke eller holde kontakten med tidligere utdannede veiledere. Med store avstander innafor enkelte kommuner er det heller ikke alltid like lett å gjenbruke utdannede veiledere fra tidligere år. Vi registrerer en markert positiv effekt på arbeidsplasser hvor lederne tar ansvar for tilrettelegging og oppfølging av veiledningen. Der de nyutdannede blir stående alene, er det lett å melde seg av, om en støter på problem i løpet av prosjektåret. Vi ser også at det er uheldig at skoler/barnehager overlater til den nyutdannede å bestemme om en skal delta eller ei.